

Búcsú Szabó Gézától

A nagyenyedi Bethlen Kollégium tanítóképző-intézetének növendékeknét találkoztam Szabó Gézával, a Kolozsvári Magyar Zene- és Színművészeti Főiskola és a Magyar Művészeti Intézet hallgatójaként ismét tanítványa lettem. A George Dima Zeneakadémia tanári testületének tagjaként együtt munkálkodtam egykori tanárommal. Egy év híján hat évtizedet ölel át ismeretségünk, s így bőven volt alkalmam megismerni Szabó Géza emberi, nevelői és muzsikus mivoltának erényeit.

Egy éves szatmári kollégiumi szolgálat után pályázta meg és nyerte el a nagyenyedi zenetanári állást. Orgonaismeretei elmélyítésére Lipcsében ~~tanult~~ ^{ment} s így felvértézve ~~lépett~~ ^{lépett} katederjára, elődjéről, Veress Gáborról szóló székfoglalójával.

Fiatalos lendülettel vetette bele magát a munkába, melyet az akkori francia mintára szervezett tanítóképző biztosított és a felekezeti intézet kért és elvárt tőle. Egyházi és világi énekóra, zongoratanítás az első három évfolyamon, harmónium a következő négy osztályban, orgona az utolsó tanulmányi esztendőben -- mind rá várt. Férfi- és fiúvegyeskar irányítása, a vonóhangszerek technikájában járatosabb növendékekből alakított zenekar vezetése, az intézet kere-

tében folyó kóruskarmesteri és kántorképzés feladatainak megoldása is az ő hatáskörébe tartozott. Felszentelt evangélikus lelkész is lévén, bibliaórákat is tartott és adott esetben a hétvégi préceseken is szolgált.

Szabó Géza úgy tett eleget ennek a sokirányú elvárásnak, hogy közben -- fiatal kar- és kortárs zenetanárkollégáihoz hasonlóan a modern magyar kóruskultúra és zenepedagógia eredményeivel ismertette meg növendékeit. Ugyanezt tette szélesebb körben előadóművészként. Mindjárt az első iskolai évben meggyőződhattünk arról, hogy tanárunk Bartók Béla és Kodály Zoltán művészetének híve, egyben őszinte tisztelője Dohnányi Ernőnek, az európai kultúrán nevelkedett alkotónak. Nem óhajtom előszámlálni ezirányú tevékenységének részleteit, néhány kiemelkedő pontot azonban meg kell említenem, éppen mert az úttörés emelkedett szintjét érzékeltetik. 1938-ban negyven tagú fiúkórusával a kolozsvári Magyar Színházban rendezett hangversenyen három Bartók- és egy Kodály-kórusművet vezényelt olyan ^{széles} sikerrel, hogy a lelkes közönség négyszer hívta a függöny elé. A Kodály-kórust /Horatii Carmen/ Szabédi László fordításában hangzott el; a Bartók-műveket alig egy év választotta el a világbemutatótól. Tanulókorától kezdve népszerűsítette Bartók zongoraműveit; számos zongoradarab mellett Szabó Géza

tolmácsolta nálunk országos bemutatóként a zeneszerző három ciklusát -- a Gyermekeknek című sorozatot mint a Zeneművészeti Főiskola zongoratantervénél egyik várományosa, Kolozsvárt.

Zongoraművészként nem válogatott a szereplésekben, oda ment ahova hívták -- Margittától Sepsiszentgyörgyig. Ilyen minőségében Bartók mellett Kodály és Dohnányi alkotásaiból szólaltatott meg.

Tagja volt az Erdélyi Fiatalok csoportjának. Írásokat közölt lapjukban, Bartók és Kodály jelentőségéről tartott előadást, s a lap rendezvényein többször is fellépett.

Szólisztikus szereplései mellett művészi alázattal vállalta kísérő szerepét Szentimrei Jenőné Ferenczy Zsizi mellett erdélyi és magyarországi városokban, fellépett Török Erzsébettel, idősebb és fiatalabb Balogh Ferencsel, Varga Lászlóval, Lengyel Xéniával, Sigmond Mártával.

Tanárként úgy szerette növendékeit, hogy a felszín nem árulta el a mélységet: minden növendékéről--hallgatójáról aprólékos feljegyzéseket vezetett, s ha valaha valaki megírja a hazai zongora illetve zenepedagógia történetét, e füzetekben beszédes adalékokat talál az általános követelményeknek egyéni alkalmazásához. Ismertté vált módszerének két alapvető vonása: lapról való olvasással és transzponálással kezdte ^{az} órát és csak ezután került sor az éppen esedékes tanulmányi anyagra.

Főiskolai zongora- és orgona-óráinak természetes eleme volt a művészi előjátzás. Irónikus megjegyzést nem hallottam tőle, -- tárgyilagos értékelést annál többször.

Élte a bibliai ¹⁰tödik parancsolatot: édesajá^p-ban művészi mértéktartással a zeneszerző-pedagógust is látta és szerényen módította elő népszerűsítését: a reformáció egyik évfordulóján a nagyenyedi templomban megszólaltatta ~~egyik~~ nagyobb méretű vegyeskari feldolgozását, a Térj magadhoz, drága Sion-t; kísérletező szolfézs-példatárát bevitte egyik-másik enyedi osztályba, nyugdíjas ~~évi~~ éveiben fiatal csíkszeredai tanárnőnek adott át ~~az~~ a használhatóság kikísérletezésére a rövid zeneelmélet kis füzetéből.

Hosszú sorút idézhetném azoknak a személyes ^{Sz.G.}élményeknek, melyek alakjához, munkásságához, meleg emberi magatartásához kapcsolódnak, úgyszintén a mélyen érző, tanítványaiért felelősséget vállaló nevelőt példázzák, ^{nevelői} tapasztalataiból sok tanítványa meríthetett. Gazdag élete, tanulságokat rejtő munkálkodása olyan hűséges sáfárként állítja elénk, aki okosan, szépen gazdálkodott a rábízott talentumokkal.

Emlékét szeretettel őrizzük majd mindazok, akiket nevelt, formált, akikkel együtt tevékenykedett és akiket művészetével, barátságával megajándékozott.